



Glasiło

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in odgovorni urednik:

JAKOB DIMNIK,

učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani.

Št. 21. Ljubljana, 1. listopada 1897. XXXVII. leto.

Vsebina: Spomenica pomnoženega odbora „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“. — IX. skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ dne 4. in 5. velikega srpana v Celju. — Naši dopisi. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva. — Listnica upravištva.

Geslo: „Ne nazaj, ne navzdol, ampak naprej in navzgor“.

Štev. 75. V Ljubljani, dne 24. vinotoka 1797.

Veleslavni deželni odbor vojvodstva Kranjskega
v Ljubljani.

Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“, ki združuje v sebi veliko večino kranjskega slovenskega učiteljstva, si usoja predložiti veleslavnemu deželnemu odboru vojvodstva Kranjskega nastopno

spomenico

o uredbi učiteljskih plač in o upeljavi osebnega sistema, kar oboje veljaj za vse učiteljstvo brez izjeme, ki deluje na vseh kranjskih javnih ljudskih šolah.

Ta spomenica, ki jo upošilja blagohotnemu uvaževanju in upoštevanju v to svrho pomnoženi odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“, je le dodatek in pojasnilo oni prošnji, ki jo je uložilo v pretečenem letu visokemu deželnemu zboru vse lastnoročno podpisano učiteljstvo kranjsko in katera se je sestavila po inicijativi „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani.“ Torej soglaša predložena spomenica povsem z omenjeno prošnjo, pripoznava, da je bila opravičena in narekovana od skrajne, neprenosne in nepremagljive sile, ki je potisnila v roke pero kranjskemu učiteljstvu k onim mnogo-

brojnim podpisom. A ta spomenica ne stavi blagohotnemu uresničenju neprestanih naših prošenj in upov niti višjih niti nižjih zahtev, nego jih je izreklo vse učiteljstvo v oni zgoraj omenjeni prošnji.

Po sedanjem zakonu, ki določa plače Kranjskemu učiteljstvu, doseže ta v najvišjem številu, ki ga more biti deležen učitelj po preteku vseh (štiridesetih) službenih let:

v I. plačilnem razredu 700 gld. in 6. službenih petletnic po 40 gld. t. j. 240 gld. skupaj	940 gld.
v II. plačilnem razredu 600 gld. in 6 službenih petletnic po 40 gld. skupaj	840 „
v III. plačilnem razredu 500 gld. in 6 službenih petletnic po 40 gld. skupaj	740 „
v IV. plačilnem razredu po 450 gld. in 6 službenih petletnic po 40 gld. skupaj	690 „

S funkcijskimi prikladami se povišajo te svote pri nadučiteljih na 4razrednih ljudskih šolah za 100 gld., pri nadučiteljih na 3razrednih ljudskih šolah za 75 gld., pri nadučiteljih na 2razrednih ljudskih šolah za 50 gld. in pri voditeljih jednorazrednih ljudskih šol za 30 gld.

Poleg tega imajo nadučitelji in voditelji jednorazrednih ljudskih šol naturalno stanovanje, ki pa je v mnogih slučajih jako slabo in zdravju kvarljivo, ali pa dobe stanarine 80 gld. na leto. Učitelji in učiteljice večrazrednih ljudskih šol pa nimajo v veliki večini niti stanovanja, niti stanarine in morajo čestokrat žrtvovati za stanovanje od pičlih svojih dohodkov — jedno tretjino!

V Ljubljani znaša stanarina za nadučitelje 120 gld., za učitelje I. in II. plačilnega razreda 100 gld. in za učitelje III. plačilnega razreda 80 gld. Za ta denar seveda ni mogoče dobiti primerne stanovanja v mestu Ljubljani.

Tu podajamo pregled učiteljskih plač v vseh avstrijskih kronovinah v primeru z dohodki kranjskega učiteljstva:

Dežela	Začetna plača	Starostne doklade	Končna plača učiteljeva
	goldinarjev avstrijske veljave		
Avstrija n. Anišo	800. 700. 600	6 po 50 = 300	1100. 1000. 900
Avstrija p. Anišo	900 800. 700	6 po 50 = 300	1200. 1100. 1000
Bukovina	600. 500. 400	6 po 50 = 300	900. 800. 700
Češka	800. 700. 600. 550. 500	1. 50; 2. 3. 4. po 100; 5. 6. po 50 = 450	1250. 1150. 1050. 1000. 950
Dunaj	900. 800	6 po 100 = 600	1500

Dežela	Začetna plača	Starostne doklade	Končna plača učiteljeva
	goldinarjev avstrijske veljave		
Dalmacija	a) 500. b) 450. c) 350	a) 6 po 75 b) 6 po 67.5. c) 6 po 52.5	950. 855. 665
Galicija	900. 800. 700. 600. 500. 450. 400. 350	5 po 50 = 250	1150. 1050. 950. 850. 750. 650. 600
Goriško	a) 600. b) 500. c) 400	a) 6 po 60. b) 6 po 50. c) 6 po 40	960. 800. 640
Istrija	600. 500. 400	6 po 60 = 360	960. 860. 760
Koroško	700. 600. 540. 480	6 po 50 = 300	1000. 900. 840. 780
Kranjsko	700. 600. 500. 450	6 po 40 = 240	940. 840. 740. 690
Moravsko	750. 650. 600. 550	6 po 50 = 300	1050. 950. 900. 850
Predarelsko	a) 600. b) 400. c) 300	a) 3 po 60. b) 3 po 40. c) 3 po 30	780. 520. 390
Solnograško	a) 800. b) 600. c) 500	a) 6 po 80. b) 6 po 60. c) 6 po 50	1280. 960. 800
Šlezija	a) 700. b) 600. c) 500	a) 6 po 70. b) 6 po 60 c) 6 po 50	1120. 960. 800
Štajersko	a) 900. b) 800. c) 700. d) 600	a) 6 po 90. b) 6 po 80. c) 6 po 70. d) 6 po 60	1440. 1280. 1120. 960
Tirolsko	a) 600. b) 500. c) 400	a) 3 po 60. b) 3 po 50. c) 3 po 40	780. 650. 520

Dotične, visokemu deželnemu zboru odposlane prošnje odstavek se glasi: „Od zadnje ureditve (učiteljskih plač) je narasla cena najvažnejšim potrebščinam k življenju tako hitro, da se dosedanji dohodki kranjskega učiteljstva, navezanega le na stalno letno plačo, že davno več ne morejo spraviti v soglasje z njihovimi potrebščinami. V mnogih učiteljskih rodbinah je postala težka skrb za najnujnejše življenske potrebe stalen gost, ki spodkopuje skoro vsako veselje do življenja in poklica.“

Kdor pregleda zgoraj navedene dohodke kranjskega učiteljstva brez predsodkov, mora priznati, da so te besede povsem resnične, in da samo ta okolnost zahteva najodločneje, da priskočijo merodajni faktorji na pomoč. Vsi stanovi teže po zboljšanju gmotnega stanja v današnjem veku, ker vedo, da se more razvijati normalno le oni stan, ki ga ne teže verige bednega življenja — boljše rečeno — vegetovanja. Stan učiteljski mora biti zdravega jedra, če hoče imeti člo-

veštvo korist od njega; ne izžetih, ohlapnih žil, vroče, plemenite krvi mora hoditi učitelj na delo, da rodi najplemenitejši sad trud njegov. Le vstrajnost, ljubezen do visokega zvanja moramo zahvaliti, da dela toli plodonosno naše kranjsko učiteljstvo vkljub vednemu boju za priboljšek vsakdanjemu trdemu kruhu. Nihče pa, komur je obstanek toliko sto členov broječega stanu in blaginja onega ljudstva, za katero dela ta stan, na srcu, ne more in ne sme dopustiti, da bi živelo naše učiteljstvo še dalje v takih denarnih odnošajih.

A še drugo mesto je, na katero opozarjamo v oni prošnji: „Sedanji dohodki niso samo nezadostni, ampak tudi neprimerno razdeljeni: tako je med najnižjo in najvišjo plačo stalno nameščenih učiteljskih oseb razloček za 430 gld. — ker je pač mogoče, da ostane manj srečna učna oseba do svojega vpokojenja v IV. plačilni vrsti.“

Priznati pa mora vsakdor, da je to jako krivično. Učitelj, ki ima z drugimi tovariši jednake studije, jednako sposobnost, ki je delaven, marljiv in vesten, mora ostati do smrti v zadnjem plačilnem razredu, a ima vse pogoje, da bi dosegel najvišjo plačo, ako bi ne imeli sedaj krivičnega, pravno obstoječega sestava kranjskih plačilnih razredov.

Da je tudi veliki razloček med dohodki posameznih učnih oseb po življenskih razmerah različnih šolskih krajev popolnoma neosnovan, se je povdarjalo in dokazalo v že večkrat omenjeni prošnji, iz katere moramo navesti doslovno še ta-le odstavek: „Take razmere so nevzdržljive. Zato pa kranjsko ljudsko-šolsko učiteljstvo želi, da bi se sedaj veljavni krajevni sistem zamenil z mnogo prikladnejšim in pravičnejšim osebnim sistemom.“

Vrline in važnost takšnega sistema označimo lahko v teh-le točkah:

1. Tako bi bile pravično razdeljene plače,
2. dosegel bi lahko vsak najvišjo plačo,
3. učno osebje bi ne menjavalo tako gosto svojih službenih krajev,
4. tako bi se dvignil učiteljstvu socijalni ugled,
5. s tem bi se odstranilo nedostajanje učiteljstva in
6. s tem bi se dvignilo in vspodbudilo veselje do stanu in dela.

Jasno je torej, da se priporoča upeljava osebnega sistema in odstranitev sedanjega krajevnega sama ob sebi. Kako pa naj se uredi ta osebni sistem, temu je dala podlago glavna skupščina „Zaveze“ v Opatiji dne 20. vel. travna 1896. l., kjer je sklenila, da se naj blagovole uravnati letni dohodki ljudskemu in meščanskemu učiteljstvu tako, da bodo jednaki onim c. kr. uradnikov v 11., 10. in 9. plačil-

nem razredu po zakonskem načrtu, kakoršnega je sprejela visoka državna poslanska zbornica.

Tu moramo samo dostaviti, da bi se v uresničenju te prošnje morala pomakniti vsaka učna oseba od 5 do 5 let na višje plačilno mesto, da bi zamogla doseči ob normalnih razmerah najvišjo plačo.

V ravnanje k dosegu novih, zvišanih učiteljskih plač in pa, da se vidi približno končni finančni efekt, ki bi ga povzročila taka zakonita upeljava osebnega sistema, naj se blagovoli blagohotno upoštevati in uporabiti nastopni pregled z dodatnimi, k njemu spadajočimi opazkami:

A. Za učiteljstvo ljudskih šol:

Službena doba	Značaj	Remuneracija	Plača	Aktivitetna doklada	Starost. doklade (Petletnice)	Funkcijske doklade	Skupna plača	Opazka
Pred skušnje učne usposobljenosti	Začasni učitelj	500 gld.	—	—	—	—	500 gld.	Začasna učiteljica 400 gld.
Po skušnji učne usposobljenosti	Stalni učitelj ali ravnatelj	—	600 gld.	100 gld.	—	—	700 gld.	Učiteljice in ravnateljice dobivajo v vseh slučajih za 150 gld. nižjo plačo.
Črez 5 let		—	600 gld.	100 gld.	60 gld. I.	—	760 gld.	
Črez 10 let		—	600 gld.	100 gld.	60 gld. II.	I. razredno . . . 50 gld. II. " " . . . 70 " " III. " " . . . 100 " " IV. " " . . . 150 " " V. in več razr. . . 200 "	820 gld.	
Črez 15 let		—	700 gld.	100 gld.	60 gld. III.		980 gld.	
Črez 20 let		—	800 gld.	100 gld.	60 gld. IV.		1140 gld.	
Črez 25 let		—	800 gld.	100 gld.	60 gld. V.		1200 gld.	
Črez 30 let		—	900 gld.	100 gld.	60 gld. VI.	Voditelji in voditeljice:	1360 gld.	

B. Za učiteljstvo meščanskih šol:

Službena doba	Značaj	Plača	Aktivitetna doklada	Starostne doklade (Petletnice)	Funkcijske doklade	Skupna plača	Opazka
V početku	Stalni učitelj ali ravnatelj	800 gld.	100 gld.	—	—	900 gld.*	Učiteljice in ravnateljice dobivajo v vseh slučajih za 200 gld. nižjo plačo.
Črez 5 let		800 gld.	100 gld.	60 gld. I.	—	960 gld.	
Črez 10 let		900 gld.	100 gld.	60 gld. II.	Ravnatelj (ica) 200 gld.	1120 gld.	
Črez 15 let		900 gld.	100 gld.	60 gld. III.		1180 gld.	
Črez 20 let		900 gld.	100 gld.	60 gld. IV.		1240 gld.	
Črez 25 let		1000 gld.	100 gld.	60 gld. V.		1400 gld.	
Črez 30 let		1100 gld.	100 gld.	60 gld. VI.		1560 gld.	

Omenimo pa, da je ta načrt strogo v mejah določb, ki veljajo za državno uradništvo že omenjenih plačilnih razredov, vidi se celo, da je nastavljena v početku pri tem načrtu plača nižje, nego je to pri državnih uradnikih. Resnično je pa tudi, da imajo učitelji nekaterih kronovin avstrijskih že danes ugodnejše plače, nego jih želi s prošnjami učiteljstvo vojvodstva Kranjskega.

Dovoljujemo si dostaviti še te-le opazke:

1. Učiteljstvu deželnega stolnega mesta Ljubljane brez izjeme se dovoli draginjska doklada, oziroma stanarina letnih 300 gld., ki se pa ne šteje v penzijo. Da se dovoli taka doklada, utemeljujemo s tem, ker imajo jednake doklake malone vsa glavna mesta avstrijska.

2. Službeno starejšemu prosilcu se podeli praviloma izpraznjeno mesto.

3. Da se dobi starostna doklada, ali da se pomakne dotičnik na višje plačilno mesto, mu treba samo predložiti dokumente dotičnemu okrajnemu, oziroma mestnemu šolskemu svetu.

4. Vsak šolski voditelj ima pravico do naturalnega stanovanja, obstoječega iz 3, najmanj pa 2 sob z najmanjšo skupno ploskovino 60 m², dalje iz kuhinje, jedilne shrambe, kleti, podstrešja in drvarnice. Stanovanje mora biti zdravo, v dobrem stanu in slikano. Stanovanje mora biti skupaj, v zvezi, ne v raznih delih dotične hiše. Kjer ni

naturalnega stanovanja, dobiva voditelj stanarino, ki znaša 25% osnovne plače.

5. Tudi drugim učnim osebam se pripozna naturalno stanovanje, obstoječe iz 3 ali 2 sob z najmanjšo skupno ploskovino 50 m². Kjer ni naturalnega stanovanja, dobiva vsak 25% osnovne plače za stanarino.

6. V pokojnino se všteje vsa službena doba.

7. Po desetih službenih letih šteje pokojnina 40% tedanje plače, od desetega leta naprej do štiridesetega pa raste pokojnina letno za 2%.

8. Učiteljskemu osebju, ki opeša ter ne more izvrševati posla, se da polna penzija s 35. službenim letom.

9. Če je dovršil umrli učitelj peto službeno leto, dobi vdova jedno četrtno, če je dovršil deseto službeno leto, dve tretjini tedanje njegove plače.

10. Po zakonu normirvano četrtnetje v slučaju smrti se izplača tudi po smrti samskih učiteljev in učiteljic v pokritje zdravilnih in pogrebnih stroškov.

S tem je končan obseg predložene spomenice. Udano podpisani pomnoženi odbor samo konstatuje, da je zrastle do viška potreba zboljšanja in sicer primernega, resničnega zboljšanja učiteljskih plač, in da bodi pristojnim faktorjem najbližje srea toliko glasna prošnja kranjskega ljudsko-šolskega učiteljstva.

V neznosnem, ljutem boju za kruh in obstanek ginejo najboljše sile našega učiteljstva leto za letom rapidno, da strese človeka mraz, ko vidi, s kako hitrostjo se krči število naših vrst. Ne v poznih letih, že v mladi dobi, v polnem moštvu lega mnogoteri izmed učiteljstva v grob, ker se je izmučil do skrajnosti in ker ni imel zadostnih sredstev, da bi otel z ugodnejšim, boljšim življenjem sebe družini, šoli in mladini naši.

A mladega naraščaja ni, kakor in kolikor bi ga trebalo pri takšni napravi, kakoršna je ljudska šola. Kdo li se naj odloči, da stopi v stan, ki ima sicer sveto zvanje, a samo zvanje brez tolike denarne podpore, da bi mogel zreti z jednim očesom mladi učitelj v bodoče dni in svoje sile, svoj prosti čas uporabiti v duševno, stanovsko nadaljnje izobraževanje, kakoršno treba vsakemu stanu, tolikanj bolj učiteljskemu, ki vzgaja duše in srea!

Možje, ki ukrepajo o sreči in blaginji dežele Kranjske, naj blagoizvolijo doznati, da leži temelj zdravemu, v značaju jakemu narodu v ljudski šoli. Pa samo tak narod dela v povzdigo lepe svoje zemlje, kakoršna je Kranjska, in tako ljudstvo vzgaja ljudsko-šolsko učiteljstvo, ki zasluži, da se nagradi pravično za svoje delo.

Usojamo si staviti končno pripombo, da se naj bi izvolila v definitivno ureditev učiteljskih plač v vojvodstvu Kranjskem enketa, v katero naj bi se pozvali tudi zastopniki „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Pomnoženi odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“:

Predsednik:

Janko Likar, l. r.

Tajnik:

Engelbert Gangl, l. r.

Blagajnik:

Frančišek Črnagoj, l. r.

Podpredsednik:

Anton Razinger, l. r.

Urednik:

Jakob Dimnik, l. r.

Odborniki:

Jožef Janovsky, l. r., Luka Jelenc, l. r., Alojzij Kecelj, l. r., Avgust Kleč, l. r.,

Ivan Krulec, l. r., Lovro Letnar, l. r., Juraj Režek, l. r.

Poročevalca:

Engelbert Gangl, l. r., Jožef Janovsky, l. r.

IX. skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ dne 4. in 5. vel. srpana v Celju.

(Dalje.)

Popoludne je bila skušnja za večerni koncert. V jako lični in praktično urejeni veliki dvorani so bili vsi prostori že ob 8. uri zasedeni. Tu smo imeli priliko videti, koliko povsem izurjenih pevcev in godbenikov ima učiteljstvo v svoji sredini. Več nego 80 pevcev in pevk je pelo tako izborno, da se je moralo mnogo pesnij ponavljati, kakor so morali tudi godbeniki po večkrat nastopiti.

Koncert se je otvoril z dr. G. Ipavčevo „Zavezno“, ki jo je učiteljstvo jednoglasno pelo s spremljevanjem klavirja. Za tem se je izvajala Vogel-nova „Cigani“ s samospevom za tenor, katerega smo občudovali v osobi g. Stefančiča iz Kamnika, dobro poznatega izbornega pevca. Za prehod k mešanemu zboru „Ljubica“ od A. Foersterja je g. Pavčič iz Lašč sviral z veliko spretnostjo in točnostjo dvoje koncertnih komadov na klavirju, ker vojaške godbe ni bilo moči dobiti. „Ljubica“ se je pela tako, da bi bil tudi skladatelj zadovoljen. Morala se je ponavljati. Gdč. Ana Osana je s finim čutom deklamovala Aškerčevo „Vojakova nevesta“ in je žela lepo priznanje. Prav dobro sta tudi vspela oba težka zbor: „Na Nehaju gradu“ s

samospevom za bariton (G. Grajland) in Jenkov: „Dúnte vetri“. Med tema se je g. Serajnik predstavil poslušalcem kot mojster goslar, v Mendlsohnovem andante pokazal lirično in v Paganinijevem „Motto perpetuo“ svojo tehnično izurjenost. Vsled gromečega ploska je dodal še par udomačenih čveterospevov. Jako lepo se je tudi obnesla Foersterjeva šesteroglasna „Kitica“, ki se prične z „Zvonikarjevo“: „Ko dan se zaznava“ in konča z veličastno: „V Gorenjsko oziram se“. Zadnja prelepa točka: „Venec Vodnikovih pesmi“ od A. Foersterja se je opustila, ker je cenzura prepovedala peti konec te skladbe, namreč „Napoleon reče: Ilirija vstan'!“ Komentara k temu ne dostavljamo, osvetljuje pa ta slučaj zopet čudne razmere na Štajerskem.

Opazili smo talent pri tem koncertu, biser, ki je skrit v g. F. Serajniku. Vse se je čudilo njegovi virtuoznosti na goslih. Občinstvo mu je tako burno in vztrajno ploskalo, da je moral dati tri točke za nameček. Vprašamo pa tu: ali se ne bi dal ta talent doma porabiti? „Glasbena Matica“ v Ljubljani, ki ima za učitelja vedno kakega tujca, bi morda dobro naredila, ko bi dala g. Serajniku sredstev na razpolago, da bi se še bolj izobrazil na konservatoriju in bi potem postal pri njej učitelj za gosli.

Po koncertu se je otvoril živahen ples, ki je trajal do jutra. Šmarska godba je svirala neumorno vsem častilkam in častilcem boginje plesa.

V četrtek, dne 5. vel. srpana, je prisostvovalo učiteljstvo ob 8. uri zjutraj sv. maši v župni cerkvi. Lepo ubrano petje je povišalo to pobožnost. Po maši je bil glavni zbor, kojega se je udeležilo blizo 300 članov „Zaveze“.

Ko je predsednik, g. L. Jelenc, prisotne prisrčno pozdravil, povzame besedo g. H. Schreiner, c. kr. ravnatelj učiteljišča v Mariboru. — Poročilo njegovo: „Nekoliko misli o vzgojnem smotru ljudske šole“ nam je pokazalo zopet, da je g. ravnatelj res pedagog v pravem pomenu besede. Mož je v istini „naš oče“, kakor ga tako zaupno nazivlje spodnještajersko učiteljstvo. Ker bomo govor v celoti objavili v našem listu, zato se ne spuščamo v podrobnosti. Iz istega vzroka opustimo tudi D. Česnikovo poročilo: „O Ebenhochovem šolskem predlogu.“

Tretja točka o predlogu, da naj začne izdajati „Zaveza“ sistematično urejeno učiteljsko knjižnico, se je izpustila, ker jo je dotična sekcija prejšnji dan črtala iz vspreda. — Glede četrte točke o nastavljanju učiteljev se je sprejela resolucija, da naj se kot učitelji nastavljajo samo učiteljiščni abiturijentje. — Sklenilo se je končno, da se gredo člani „Zaveze“ iz vseh kronovin, katere ista obsega, povodom petdesetletnice vladar-

stva presv. cesarja poklonit Njega Veličanstvu in da se ustanovi v Ljubljani stalen šolski muzej slovenskega učiteljstva.

S tem je bil dnevni red dognan; g. predsednik zahvali zborovalce, da so s takim zanimanjem sledili zborovanju, kar nam je dokaz, da gre slovenski učitelj na dan. (Dalje prih.)

Naši dopisi.

Z Gorenjskega. (Klerikalno hujskanje.) V letošnjih počitnicah je imelo katoliško polit. društvo iz Ljubljane v Britofu pri Predosljah shod. Udeležba je bila velika. Od vseh strani je privrelo ljudstvo: izpod Storžica in Grintoveca, izpod vzhodja starega smleškega gradu in sv. Jošta, vse, vse je bilo skupaj. In to ni čudno! Z vseh lec na dve uri v okrožju se je istega dne agitiralo in vnelo z ognjevitno besedo za napovedani shod in kakor se je pokazalo, ne brez uspeha.

Predsednikom shodu imenuje g. kanonik Kalan samega sebe, za svojega namestnika pa izbere, tudi sam, predoseljskega g. župnika.

Govorniki so nastopili trije: g. državni poslanec Pogačnik govori o delovanju državnega zbora, g. dr. Krek o splošnem političnem položaju, govor g. kanonika Kalana pa je bil brez pravega jedra. Namen mu je bil le, hujskati ljudstvo zoper učiteljstvo in šolo. Govoril je namreč o ljudski šoli in učiteljstvu, sicer ne mnogo, a dosti, da je pokazal, kako goreč prijatelj je ljudskemu učiteljstvu, še bolj pa, kako zna ščuvati nerazsodno ljudstvo na učiteljstvo ter tako podirati njegov upliv in ugled in s tem uspehe pri vzgoji in pouku. Res, on zna storiti že itak težavno stališče učiteljevo na kmetih prav nezno; če pa misli, da si okraši na ta način svoj obraz z lavoriko, se jako moti. Učiteljstva pa tudi ne vžene: postalo je trdo v trdem boju za svoje principe! Toda poslušajmo g. Kalana v Britofu. Šola je ljubljena (!) hčerka cerkve, ki jo je vedno podpirala in se veselila njenega razvoja. Kjerkoli je bila potreba, ustanavljala je cerkev šole in skrbela za nje prav po materino. Naša katoliška slovenska stranka privoljuje tudi še sedaj za šolstvo velike izdatke. Ogromne svote plačujete vi za šolstvo! Vi plačujete učitelje, ti pa o vas govore in pišejo prav poniževalno. Pri letošnjem učiteljskem shodu v Celju je govoril neki učitelj tod iz vaše okolice te-le besede: (tu iztrga in prebere g. kanonik iz „Učit. Tov.“ oni pasus Česnikovega govora o Ebenhochovem šolskem predlogu, ki pojasnjuje, kdo zahteva tako nazadnjaško preosnovno šolskega zakona) ter vsklikne: Glejte, vi plačujete učitelje, oni vas pa imenujejo bebaste ovce. Klici: „Kdo je to govoril? Kdo je ta učitelj?“ — Tako je klical bogoslovec Zabréd, ki je imel v rokah tiskani govor gosp. Česnika, samo zato, da so tem smejeje denuncirali gospoda Česnika ljudstvu njegovega šol. okoliša — „To je govoril Dragotin Česnik, tukajšnji nadučitelj“. Klic izmed duhovščine: „Pereat Česnik!“ Izmed drugih poslušalcev: „Živio Česnik!“ Gosp. kanonik je imel uspeh. Čuli so se klici: „Pojdimo, vlomimo mu šolo in zmečimo mu vse ven!“ — gosp. Česnik je bil takrat s svojo obitelji na počitnicah na Notranjskem — „V šolo ne več pošiljati otrok k takemu učitelju“, „v Kokro z učitelji“. — na shodu je bilo tudi 5 učiteljev, kateri so bili jako veseli, da je bil še dan, kajti slišali so se klici: „Če bi bila noč, šli bi učitelji po Kokri domov in ne po cesti“ itd.

Tako dela g. kanonik za slogo med učiteljstvom in duhovščino, tako podpira vzajemno delovanje hiše in šole pri vzgoji mladine, tako skrbi za ljubljeno hčerko skrbne matere cerkve! In potem še povprašujejo nekateri, zakaj je razdor med tema stanovoma vedno hujsi!

Dva gg. učitelja sta hotela zavrtniti krivične napade, a ker je g. kanonik taktiral vsemu koncertu, sam ugovarjal najstrastneje, branil celo onim, ki so hoteli pomeriti razjarjeno ljudstvo in je s tem zapeljeval k še hujšemu razgrajanju, nista mogla do besede.

Namen temu shodu je bil, da bi spodkopali veljavo učiteljstvu tod okrog. To se pa gg. prirediteljem sedaj še ni posrečilo. Vihar se bode polegel, mi bomo pa šli k ljudstvu in je poučili o prikritem stremljenju svojih nasprotnikov.

Z Goriškega. Zdaj, ko so minule počitnice, ko si zopet v potu svojega obraza služimo škorjico kruha, zdaj, ko smo zopet vpreženi v težak jarem — zdaj se nam vsiljujejo razne misli, katere se nam zde vredne in potrebne, da se objavijo.

I.

Žal nam je, da nimamo pred seboj doslovno govora, katerega je gevoril naš deželni poslanec in odbornik g. dr. Tuma v Celji pri glavni skupščini „Zaveze“, zagovarjajoč zahtevo Ebenchovega predloga, da bi dež. odbori imeli večjo moč in pravico na šolstvo in učiteljstvo. Nikakor nam ne gre v glavo, kako je mogel g. dr. Tuma priti do tega prepričanja. Nam se zdi to vsekako čudno, kajti predobro se spominjamo, do kake gorostasne debele „race“ se je bil povspel pred leti dež. odbornik goriški dr. Verzegnassi menda, ko je poročal v imenu celega odbora o šolskem vprašanji — posebej o gmotnem stanji učiteljev na Goriškem. Trdil je namreč, da letna plača naša je taka, da ima komaj peščica veleposestnikov na deželi nam enakih dohodkov — namreč čistih povprečno 500 gld. — Škandal!! Mi spoštujemo vnemo in zanimaje g. dr. Tume za naše bore učiteljske razmere.

Ako ima z našimi razmerami čistih in poštenih namenov, prosimo ga uljudno, naj izvoli poiskati dotično poročilo iz leta 1894. ali 1895. in prepričani smo, da bode njegova sodba z našo jednaka.

Le v čast si štejemo, da se je g. dr. Tuma potrudil v Celje, da se osebno prepriča o mišljenji in zahtevah vsega slov. učiteljstva. Ako pa bi bil morda šel v Celje tudi za to, da bi igral ulogo zavornice, ako nima z našimi zadevami čistih namenov, potem pa obžalujemo njegovo postopanje. Gospodu poslancu se bodo morda zdele čudne in trpke naše besede, a pomisli naj, da je učiteljstvo prevaril že marsikateri drug naš zaupnik, do katerega smo stavili vse zaupanje, a kmalu je ves up splaval po vodi. In kdor je kaj takega doživel, ne more več verjeti besedam, ampak pričakuje — dejanj. —

Deželni zbor goriški bode morda letos plodoviteji nego doslej. Ako je deželni odbor tako naklonjen šolstvu in torej tudi učiteljstvu, kakor je zatrjeval g. odbornik dr. Tuma, potem bi smeli upati, da predloži že pri prvem letošnjem zasedanji načrt postave, katera zagotovi učiteljstvu kolikor toliko primerno eksistenco. Gospod poslanec in odbornik, zdaj je čas, takrat in tam bo primerno mesto, kjer lahko ne samo z besedo, ampak z dejanjem pokažete, da ste vredni našega zaupanja.

II.

Za ljudskimi šolami je pričel poduk tudi na naših srednjih šolah v Gorici, katere so kljub vsemu še vedno le nemške tako, da morajo naši otroci zgubljati mnogo časa z ubijanjem nemščine za sprejem na srednje šole. Kedaj nam izposlujejo naši poslanci slovenskih srednjih šol? Srednje šole — res, te belijo glavo tudi nam učiteljem — roditeljem. Svojim otrokom ne moremo zapuščati ne blaga, ne premoženja; ne preostaja nam drugega — nego izšolanje. S čim pa naj jih šolamo? S plačo letnih 400 do 500 gld. Tega nikakor ni mogoče, ker zadošča komaj piclo za vsakdanje potrebsčine!

V Gorici inamo za ubožne dijake slovensko Alojzijevišče in malo seminišče, a širi se govorica, da principijelno vanje ne sprejemajo učiteljevih dijakov. Treba bode zvedeti o tem kaj gotovega, da se bode potem z gotovostjo zamoglo vrejati tudi naše postopanje nasproti takemu početju.

Ako je bila kaka misel dobra, bila je gotovo misel o ustanovitni učiteljskih konviktov. Pred štirimi leti že je sprejel občni zbor učiteljskega društva v Gorici predlog, da se osnuje v Gorici tak konvikt, v katerega bi se sprejemali dijaki, sinovi učiteljev v prvi vrsti in sicer proti majhnemu plačilu. Leta teko, ali o konviktu ni ne duha ne sluha, ker manjka dobre volje, povznetega duha in prepotrebne delavnosti in požrtvovalnosti.*)

(Konec prih.)

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: Gospod Koželj Gregor, učitelj v St. Gotardu, **1 gld.**; gđc. Wessner Marija, nadzorovalna dama na višji dekliški šoli v Ljubljani, **1.50 gld.**; gđc. Zupan Nežika, učiteljica v Ljubljani, **1.20 gld.**; gđc. Marout Marija, učiteljica v Ljubljani, **0.90 gld.**; gđc. Borowsky Julija, učiteljica v Ljubljani, **0.90 gld.**; gđc. Zemme Franja, učiteljica v Ljubljani, **0.60 gld.**; gđc. Gusl Emilija, začasna voditeljica in učiteljica v Ljubljani, **1.20 gld.**

Učiteljski konvikt: G. Korbar Avgust, nadučitelj v St. Vidu nad Cerknico, na knj. kr. podr. štev. 311 **12 K**; gđc. Wessner Marija, nadzorovalna dama v Ljubljani, **1.20 K**; gđc. Zupan Nežika, učiteljica v Ljubljani, **1.20 K**; gđc. Marout Marija, učiteljica v Ljubljani, **1.20 K**; gđc. Zemme Franja, učiteljica v Ljubljani, **1.20 K**; gđc. Gusl Emilija, začasna voditeljica in učiteljica v Ljubljani, **1.20 K**.

Osobne vesti. Dež. šolski svet je imenoval: Gđc. Ana Moosovo v Črnomlju za Šmartno pri Litiji g. Julija Slapšeka v Trebelnem za Leše, gđc. Rafaelo Ingličevo v Begunjah za Črnomelj, g. Karola Matajca v Zgornjem Logatecu za Tržič in g. Mihaela Poklukarja v Ribnici za Višnjo goro ter kviesciranega učitelja g. Maksa Ivanetiča za Dobovec. G. Ivan Šmajdek pride zač. v Blagovico, g. Ivan Kocijančič pa na Holmec. Gđc. Pavla Tavčar, izprašana učiteljska kandidatinja postala je začasna učiteljica na dvorazrednici v Čateži ob Savi; gđc. Albina Golob, izprašana uč. kandidatinja postala je zač. učiteljica na trirazrednici v Škocijanu pri Dobravi; gđc. Marija Klemenčič, zač. učiteljica na Trati, dobila je 3. učno mesto v Škocijanu pri Dobravi. Izprašani učiteljski kandidati g. J. Adamič postal je začasni učitelj na paralelki na štirirazrednici v Toplicah pri Zagorji; izprašana kandidatinja gđc. Marija Praprotnik prišla je kot zač. učiteljica na trirazrednico na Kiko. Na jednorazrednici v St. Juriji pod Kumom poučuje že drugo leto kapelan Anto Plešič, g. Vinko Bercé, suplira v Radečah bolnega nadučitelja Ivana Leva. Provizoričnim podučiteljem oziroma podučiteljam imenovani so učiteljski abiturijentje ozir. abiturijentinj: Janez Polak za Dol pri Hrastniku, Jan. Časl za Gorico pri Mozirji, Vinko Škof za Hrastnik, Martin Slopešek za Dramlje, Marija Miklič za Gomilsko, Ana Steska za Rimske toplice, Olga Purgarell za Zidanmost, Antonija Fuks za Sv. Jedert nad Laškem in Otilija Fajgelj za Zreče pri Konjicah. Učiteljem vodjem je postal Jak. Pukmeister na Koblju; podučiteljem so imenovali: Karl Gaischeg na II. deški mestni šoli v Mariboru, Franc Stebich na III. deški mestni šoli tam, Jan. Pušenjak pri Sv. Križu pri Ljutomeru. Za učiteljico ženskih ročnih del na obeh šolah v Brežicah imenovana je izprašana Frid. Potččnik. Prestavljeni so na jednaka mesta gg. France Pristavšek, podučitelj v Zabukovji v Škale, Valentin Kajnik, podučitelj v St. Lovrencu v Slov. gor. v Vurberk, gđc. Eliza Valenko iz Vurberka v Spodnjo Polskavo, Ignac Kaffan, podučitelj v St. Lovrencu na Dr. polju v Remšnik, Fortunat Jelovšek suplent pri Sv. Andreju v Leskovcu v Stoperce. — Podučiteljicam je imenovana gđc. Eleonora Kremžar, suplentinja v Ljutomeru za dekliško šolo v Trbovljah na Vodah. — Na novo so nameščeni abiturijenti oziroma abiturijentinj za podučitelje oziroma podučiteljice: gđc. Marija Kotzmuth v St. Jurju na Ščavnici, gđc. Valentina Grošl na dekliški šoli Ptujске okolice, gđc. Filomena Kosi pri Sv. Andreju pri Leskovcu, gđc. Marija Tajnik pri St. Andreju nad Polzelo; suplentinja na Sladki gori postala pa je gđc. Angelina Strnad; gg. Karol Majer pri St. Janžu na Dr. polju, Friderik Marinič pri Sv. Marku niže Ptuja, Josip Kosi na deški šoli Ptujске okolice, Josip Čuček

*) Saj bi se lahko združili z učiteljskim konviktom v Ljubljani. (Glej „Gospodarski program slovenskega učiteljstva“ 2. Učiteljski konvikt!) Ured.

v Št. Rupertu v Slov. gor., Rudolf Hergouth pri Sv. Jakobu v Slov. gor.; suplenti pa so postali: Alojzij Adamič v Negovi in Alojzij Potočnik v Št. Janžu na Peči. Izstopila je gđ. Marija Selischeg, podučiteljica v Ššavniški dolini, a službi se odpovedala gđ. Silvija Jošt, podučiteljica v Zavrću.

Slovenec v naučnem ministerstvu. „Slov. Narod“ poroča, da je naučni minister Gautsch pozval odličnega filologa, profesorja na gimnaziju v drugem dunajskem okraju, dr. Antona Primožiča, na službovanje v naučno ministerstvo. Tako je bilo potrebno!

Prošnja. Gg. naročnike in čitatelje, ki so dobili z zadnjo številko nabiralno polo za *Ganglove pesmi „Iz luči in teme“* prosimo, naj nabirajo naročnikov in upošljejo pole g. R. Milicu, ki jim potem pošlje naročeno število knjig. Na slovenskem učitelstvu je sedaj, da se razpeča Ganglova knjiga, da ne bo polnila samo prostorov — založnikovih! Cena lepo vezani knjigi je 1 gld.

Iz „Vdovskega učiteljskega društva“. Odbor je v svoji seji dné 7. m. m. društvene posle razdelil tako, da bo društvene denarje prejemal ter jih s predsednikovim oziroma odborovim naročilom izplačeval blagajnik, vse druge društvene posle pa bodeta opravljala predsednik in tajnik. Zato naj se denar pošilja in sprejema pri blagajniku g. Jožefu Cepudru, učitelju na II. mestni šoli, vse druge društvene reči pa naj se pošiljajo podpisane, Soteska, 4. *Juraj Režek, predsednik.*

Prenos Kopitarjevih umrjelih ostankov v Ljubljano. Jernj Kopitar, učenjak svetovne slave, počiva zdaj v domači zemlji. Ako je kdo vreden hvaležnosti vsega slovenskega naroda, je to gotovo Kopitar, ki je spisal prvo kritično slovnico, ki nam je objavil najcistejšo svetinjo našega jezika, brezinske spomenike, ki je v družbi z Dobrovskim ustanovil novo vedo slavistiko s svojo epohalno knjigo „Glagolita Clozianus“, ki je postavil temelj stari slovenščini, ki nam je odgojil Miklošiča in Vuka, ki so ga častili cesarji, kralji in papeži ter ga odklovali z redi in častnimi naslovi. Kopitar je zajedno z Vukom počival na pokopališču sv. Marka na Dunaji. Prenos se je na Dunaju vršil jako slovesno. Dvorni svetnik Šuklje je pozdravil udeležnike, za njim je govoril dunajski župan dr. Lueger, potem pa je imel slavnostni govor o Kopitarju bivši srbski minister Novaković, o Vuku pa Slovenec dr. Murko. Slavnosti so se udeležili zastopniki naučnega ministerstva, cesarske akademije, srbske akademije in drugih korporacij ter jako mnogo odličnega občinstva.

Pogreb v Ljubljani 12. vinotoka je bil jako slovesen in je dokazal, da Slovenci cenimo in spoštujemo svoje veleume. Na kolodvoru sta po izvršenem blagoslovu po prevz. knezoškofu govorila dr. Murko, ki je v vznesenih besedah omenjajoč zaslug Kopitarjevih izročil Ljubljani telesne ostanke Kopitarjeve, da naj jih čuva v hladni gomili kot dragocen zaklad, kot spomin in opomin, da le z delom se služi domovini, in župan ljubljanski, ki je v prisrčnih besedah se zahvalil dunajskemu odboru za trud ter zagotavljal, da ostane Kopitar vzor vsem slovenskim rojakom, delujočim za napredek domovine.

Sprevod od kolodvora na pokopališče je bil veleimpozanten. Udeležili so se ga zastopniki vlade, dež. odbora, vseh šol, vseh korporacij, narodna društva z zastavami in nebroj občinstva. Iz Zagreba so bili prišli zastopniki jugoslovanske akademije in Matice hrvatske. Na krsto je bilo položenih nebroj vencev. Ob grobu je s krasnim govorom proslavljal pokojnika predsednik „Slovenske Matice“ profesor Levec, in za njim se je zastopnik dvorne knjižnice, dr. Mantuani, v lepih besedah poslovil od pokojnika. — Zvečer se je na povabilo župana Hribarja zbralo mnogo odličnih gostov pri „Slonu“, kjer se je v prijateljskem krogu proslavljal Kopitarjev spomin.

Slavnost je v vsakem oziru uspela in v gledalcih utrdila zavest, da smo Slovenci vredni biti samostojen kulturni narod ter cenimo znanost in spoštujemo svoje dušne velikane tudi po njih smrti. Slava spominu Kopitarjevemu! Duši njegovi svetila večna luč!

Grob Kopitarjev na Markovem pokopališču je bil še nedotaknjen in z gosto travo zaraščen. Ko so dokopali do rake, tedaj se je videlo, da je lesena rakev skoro do cela strohnela. Lobanja je bila še popolnoma ohranjena, deloma so se držali celo lasje. Večje kosti pri nogah in deloma pri rokah so bile še cele, le oprsje je bilo razpadlo in so bile večje in manje koščice pomešane s trohlnjo. Lobanjo so fotografovali, predno so jo v novo krsto vložili. Vse kosti in ostanke ranjcega so jako skrbno pobrali in vložili najprvo v krsto iz debelega papirja, katero so potem s povoji tesno povili ter vložili v kovinsko krsto, katero so okolu in okolu zalotali.

Razširjenje sol. Dež. šolski svet je ukrenil, razširiti dvorazredni ljudski šoli na Raki in v Bohinjski Bistrici v trirazredni in na vsaki sistemizovati še po jedno učiteljsko mesto.

Cesarjev spomenik. V spomin na cesarjev obisk Ljubljane povodom velike potresne katastrofe leta 1895. postavi mestna občina Ljubljanska na prostoru pred „Narodnim domom“ poseben spomenik cesarja Franca Jožefa.

Potrjena šolska knjiga. Naučno ministerstvo je odobrilo šolsko knjigo „Latinske vadbe za III. gimnazijski razred“, katero je sestavil prof. dr. Lovro Požar.

Gospodinjstva šola. V Ljubljani se je ustanovilo posebno društvo za napravo in vzdrževanje gospodinjstve šole. Občni zbor tega društva je bil dne 18. vinotoka.

Car Nikolaj II. o važnosti pouka. Iz Petrograda javljajo: Ko so se predlagale Nikolaju potrebne naredbe proti verskim sektam, je odgovoril mladi car: Verske zmote je možno premagati s povzdigo splošne kulture. Blodnje verskih sekt so le opomin, da treba uvesti splošno obvezo za obiskovanje šole.

Krščankosocialni okrajni šolski svet in učitelji. — Krščansko-socialni šolski svet, v zvezi z dr. Luegerjem je odpovedal petim podučiteljem na Dunaju službo, ker so zabavljali — kakor poroča „Deutsches Volksblatt“ — čez krščansko socialni občinski zastop in župana Luegerja. Ta čin krščanskih socialistov dokazuje določno, kaj pričakuje vsakega, ki tako ne pleše, kakor ta gospoda gode, če je na krmilu. Ali ni smešno, če trdijo notorični zabavljaci, ki z najnesramnejšimi psovkami napadajo svoje politične nasprotnike, kojim ni nobena laž preslaba, da so jim zbog tega odpovedali službo, ker so zabavljali? Naj se krščanski socialisti zvijajo kakor hočejo, resnica je pa le, da je ta čin navadno, brutalno in strahopetno samosilstvo; samosilstvo, ki krščanske socialiste še toliko bolj sramoti, ker so posledice za prizadete osodne.

Sadna razstava. Gg. magistratni tajnik dr. Ivan Jan in nadučitelj v Gorjah Josip Žirovnik sta razstavila na I. mestni šoli v dveh omaricah lepo razvrščene razne vrste jakolk in hrušek. Sadje sta pridelala na svojih lepó urejenih, vzornih sadnih vrtilih v Gorjah. Na I. mestni šoli je tudi lepo urejena stalna razstava učil, ki se pomnožuje vsako leto s podporo mesta ljubljanskega.

Za podporo šolskih vrtoč je deželni šolski svet določil po 25 gld. državne podpore šolam na Slapu, v Oselici, v Št. Rupertu, v Mengšu, v Krki, v Šmartnem pod Šmarno goro, v Dol. Logatcu, v Ljubnem, v Šmihelu pri Žužemberku, v Metliki in v Velesovem; po 50 gld. deželne podpore pa šolam na Ostrožnem brdu, v Štalcarjih, pri Sv. Marjeti, v Predosljah, na Ljubljanskem barju, v Št. Vidu nad Ljubljano, na Rakeku, v Ribnem, v Šmihelu pri Novem mestu in v Drašičah.

Narodna nestrpnost. Mariborski „Lehrerverein“ zarepenčil se je proti štajerskemu „Lehrerbundu“, ker je le-ta na svoji glavni skupščini v Ljubnem izvolil tudi tri slovenske učitelje v odbor. V svojem protestu žugajo mariborski prisaki, da izstopijo iz „Lehrerbunda“, ako se ta volitev ne ovrže. Ta protest je zopet nov dokaz, kako zagriženi so nekateri nemški učitelji v narodnem oziru, in ljudskošolski prav tako, kakor srednješolski. Če je tako, kaj pa tudi imajo iskati slovenski učitelji v nemškem društvu? Ali jim ne zadostuje naša slovenska učiteljska „Zaveza“, ki je lahko močnejša od „Lehrerbunda“? No, bo pa morebiti ta breca ozdravila narodni ponos slovenskega učiteljstva na Štajerskem, da zopet hrbet obrne svojim nemškim sodrugom, pa da si samo osnuje takšno podporno društvo, kakor je nemško „Selbsthilfe“. Ako je to društvo letos imelo 410 udov, med 111 iz spodnjega Štajerja in je dobro vspevalo, ali bi si ne mogli slovenski učitelji štajerski, kranjski in primorski osnovati po sličnem načelu društvo, ki bi imelo 600 do 700 udov? To v dobrohotni prevdarek!*)

C. kr. okr. šol. svet krški je sklenil, priporočiti Janko Lebanovo knjigo „Sto beril za otroke“ za šolarske knjižnice v okraju.

„Slučaji usode“. Roman. Spisala Pavlina Pajkova. — Kot 65.—68. snopič Garbrščekove „Slovenske knjižnice“ je izšel senzacionalen roman znane rodoljubkinje, veleplodovite kritikarice in neumorne pisateljice, gospe P. Pajkove, ki obsega 343 strani ter stane za naročnike 72 kr. Roman je namenjen priprostemu čitateljstvu, kateremu bode vsled svojih čudovitih, veleinteresantnih prizorov izvesno prav zelo ugajal. Ker je pridejana romanu še slika gospe Pavline doktorice Pajkove, ne dvomimo, da bo naročnikom ta poslednji snopič tekočega letnika zares dobrodošel.

Uršulinsko učiteljšče. Tukajšnje čč. Uršulinke so prosile, da bi dobilo njih zaosebno žensko učiteljšče pravico javnosti. Očividno bi bilo to učiteljšče na škodo državnemu učiteljšču, oziroma gojenkam državnega učiteljšča, kajti že sedaj čaka nad 20 izprašanih kandidatinj na službo, kaj bi bilo šele potem in gotovo je tudi, da bi v mnogih

*) Pravila za vseslovensko društvo „Samopomoč“ se že izdelujejo. Uredn.

kraji dajali uršulinskim kandidatijam prednost pred kandidatijami z drž. učiteljsišča. Torej. Videant consules!

Proti stalnim šolskim nadzornikom se je izjavila letošnja glavna skupščina „Štajerske učiteljske zaveze“ v Ljubnem. Poročevalec g. Ferdo Schreithofer je navsvetoval resolucijo, v kateri pozivlje zavezo, da z vsemi silami deluje na to, da prepreči tak zakon. Navzoči državni poslanec Lorber, kateri je v zadnjem zasedanji sprožil predlog o imenovanji stalnih šolskih nadzornikov, opravičeval se je zaradi stavljenega predloga, rekši, da je hotel s tem učiteljstvu le ustreči in koristiti. Izjavil je dalje, da je, ker je to želja vsega učiteljstva, z zadnjim zasedanjem tudi njegov predlog pokopan in se ne bo več stavil.

Hospitacija na II. mestni šoli. Ravnatelj tukajšnjih c. kr. učiteljsišč, gosp. Fr. Hubad, je hospitaliral v mesecu vinotoku na II. mestni šoli na Cozovi cesti z namenom, da si natančno priuči metodo posameznih predmetov.

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O izredni seji c. kr. mestnega šolskega sveta dne 30. kimovca t. l. prejeli smo sledeče poročilo. Potem ko predsednik proglasi sklepčnost, rešita se pred vsem dve interni gospodarski zadevi. Maksu Josinu, učitelju na I. mestni deški petrazrednici, pripozna se prva petletnica, od dne 1. vinotoka letos; Jakobino Naglasovo, učiteljico na mestni nemški deklški šestrazrednici, sklene se pa priporočiti na višjem mestu za pravico do prve petletnice od dne 1. listopada letos. Sklene se občinskemu svetu priporočiti delitev I. letnika obrtne pripravljavnice na I. mestni deški petrazrednici in ob jednom pospešiti odgovor obeh v to poklicanih konkurenčnih oblastev. Istotako se ima priporočiti prošnja predstojništva Lichtenthurničinega zavoda za podporo iz normalno šolskega zaklada. Poročili c. kr. okrajnega šolskega nadzornika prof. J. Bende o porabi volonterk A. Rizzijeve, H. Junowiczeve in H. Lanzingerjeve na mestni nemški deklški šestrazrednici in pa istega poročilo o nadzorovanji zasebne trirazredne notranje meščanske šole pri Uršulinkah se vzameta na znanje; zadnje se ima vis. c. kr. deželnemu šolskemu svetu predložiti v končno odobrenje. Za tretjo suplentko na mestni nemški deklški šestrazrednici se imenuje volonterka mestne deklške osemrazrednice izprašana učiteljska kandidatka Ivana Kušarjeva. Odobri se več izpustnic. Končno dá c. kr. okrajni šolski nadzornik prof. Fr. Levec uradno pojasnilo na neko vprašanje pedagoške vsebine.

Vabilo k občnemu zboru učiteljskega društva za sezanski okraj, ki bo dne 4. t. m. Nabrežini točno ob 10. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Prakt. uk: čitanje 1/2 ure; naz. uk. 1/2 ure s prvoletniki. 2. Verifikacija zap. zadnjega zborovanja. 3. „Iz Celja v Kamnik —“ potop. črtica. 4. Predlogi. 5. Pevske vaje. K obilni udeležbi uljudno vabi

odbor.

Učiteljski večeri. Slovensko učiteljsko društvo otvori letošnje zabavne večere v soboto, dne 6. t. m. ob 8. uri v mali dvorani „Narodnega doma“.

Iz prijaznosti in spoštovanja do slovenskega učiteljstva sodelujeta pri tem večeru sl. kvartet „Ilirija“ in tamburaški zbor ljubljanskega Sokola. K mnogobrojni udeležbi vabi člane, prijatelje in prijateljice slovenskega učiteljstva

odbor.

Deputacija pri gospodu dež. glavarju. V imenu odbora Slov. učil. društva so izročili gg. Diannik, Gangl in Likar dne 28. m. m. gosp. deželnemu glavarju spomenico glede uredbe učiteljskih plač na Kranjskem, koje prinaša naš list danes na prvem mestu. Več v prihodnji številki.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Štev. 1305

o. šol. sv. Na dvorazredni ljudski šoli na Trebelnem pri Mokronogu je stalno ali začasno popolniti druga učiteljska služba z letno plačo 450 gld.

Pravilno opremljene prošnje za to službo naj se predpisanim potom semkaj vlagajo do dne 15. listopada 1897.

C. kr. okrajno glavarstvo v Krškem, dne 12. vinotoka 1897.

Zahl 886

B. Sch. R. An der zweiclassigen Volksschule zu Obergurk ist die Oberlehrerstelle definitiv zu besetzen. Mit dieser Stelle sind die Bezüge der dritten Gehaltsklasse verbunden.

Bewerber um diese Stelle wollen ihre belegten Gesuche im vorgeschriebenen Wege bis 1. Dezember 1897 hieramts überreichen.

K. k. Bezirksschulrath Littai, am 18. Oktober 1897.

Zahl 1435

B. Sch. R. An der vierclassigen Knabenvolksschule im Reifnitz wird die dritte Lehrstelle mit dem Jahresgehälte per 500 fl. zur definitiven, eventuell provisorischen Besetzung ausgeschrieben.

Gebörig instruierte Gesuche sind bis zum 3. November 1897 im vorgeschriebenen Wege hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Gottschee, am 16. Oktober 1897.

Listnica uredništva: Carniolus: Hvala lepa na poslanem! Pride v listek noveletne številke. Pozdrav! — G. — nj — na P.: Oceno Josin-Ganglovega II. berila smo morali zopet odložiti, upamo pa, da pride na vrsto v prihodnji številki. Prosimo, spišite za naš list oceno Ganglovih pesmi: „Iz luči in teme“; to Vam bo kot pesniku lahko mogoče. Bog Vas živi!

Listnica upravnštva: Izmed ljubljanskih naročnikov, ki dobivajo „Tovariša“ po Miličevemu donševalcu, imajo list plačan za tekoče leto vsi, razen sledečih: **A. A.** do 30. 4. 95; **B. F.** do 31. 12. 96; **B. I.** do 31. 12. 96; **B. J.** do 31. 12. 96; **Č. A.** do 31. 12. 96; **D. O.** do 31. 12. 94; **G. F.** do 31. 12. 96; **G. J.** do 31. 12. 96; **G. I.** do 31. 12. 96; Kav. Europa že do 30. 6. 98; **M-s J.** do 31. 12. 96; **M-k J.** do 31. 12. 96; **P. H.** do 31. 12. 96; **R. A.** do 31. 12. 93; **S. A.** do 31. 12. 93; **S. J.** do 31. 12. 96; **Sch. F.** do 31. 12. 93; **T. F.** do 31. 12. 96; dr. **Ž. I.** do 31. 12. 95. Vnanjim naročnikom je izkazana plačana naročnina na ovitkih. O sklepu leta izkažejo se vsem naročnikom njihova vplačila zopet.

Pomote naj se blagovolijo upravnštvu takoj naznaniti; adresujejo pa naj se direktno na upravnika, da je pot krajši.

Upravnštvu „Učiteljskega Tovariša“ 26. vinotoka 1897. *Črnagoj.*

Podpisana tiskarna opozarja slavno slovensko učiteljstvo na zbirko pesmi, ki so izšle v nje založništvo:

✦ Iz luči in teme ✦

Zložil E. Gangl

Cena elegantno vezanemu izvodu samo 1 gld.

Slavno slovensko učiteljstvo naj seže mnogobrojno po tem lepem delu svojega tovariša!

Z vsem spoštovanjem se priporoča

(13—1)

tiskarna R. Miličeva.

«Učiteljski Tovariš» izhaja na 1 poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema gospod Fran Črnagoj v Ljubljani (na Barju).

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. Oznanila in poslanice se računijo za celo stran 10 gld., pol strani 6 gld., $\frac{1}{3}$ strani 4 gld., $\frac{1}{4}$ strani 3 gld., $\frac{1}{8}$ strani 2 gld. manjši inserati po 15 kr. petit-vrsta. Večkratno objavlanje po dogovoru.

Lastnik in založnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.

Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.